

Πρεβεζάνικα Χρονικά

Αρ. 22 (1989)

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, 22 (Απρίλιος-Μάιος-Ιούνιος 1989)

Μια πλευρά του Πρεβεζάνικου χαρακτήρα

Ερανιστής

doi: [10.12681/prch.41500](https://doi.org/10.12681/prch.41500)

Copyright © 2025, Ερανιστής

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Ερανιστής. (2025). Μια πλευρά του Πρεβεζάνικου χαρακτήρα. *Πρεβεζάνικα Χρονικά*, (22), 49–50.
<https://doi.org/10.12681/prch.41500>

ΜΙΑ ΠΛΕΥΡΑ ΤΟΥ ΠΡΕΒΕΖΙΑΝΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Ο λαός της Πρέβεζας πάντα είχε μια έφεση προς τη σάτιρα. Τη λεπτή, την καλόβολη σάτιρα, που διακωμωδεί χωρίς να πληγώνει, που κάνει και κείνον που σατιρίζεται να γελάει με το πάθημά του.

Ίσως το ήμερο κλίμα του τόπου, ή θάλασσά του ή συνήθως ήρεμη, γελαστή, ίσως ο εύκολος τρόπος που έξασφάλιζε τα οικονομικά του, διαμόρφωσαν τον εύθυμο, τον καλόκαρδο, τον ευτράπελο χαρακτήρα του Πρεβεζάνου.

Νά ένα χαρακτηριστικό δημοτικό τραγούδι του, που διακωμωδεί τη λαιμαργία των γερόντων, όπως σώθηκε από στόμα σε στόμα :

Η ΓΡΙΑ

Μιά γριά είχε κτικό
λύσσα και νεραϊδικό.
Πάν και φέρνι του γιατρού
Κι' ού γιατρός την έρωτάει :
Τ' έεις γριάμ' κι' κλιαϊς'
Τ' έφαϊς κι' πουνεϊς, δέ μ' λιές :
Μά την ψχήμ δέν έφαγ' άλλο
έναν πέτο κι' έναν γάλο,
έξ άπλαδινις κουφέτα,
δυό καρδελι' άπ' τ'α πιδιάμ
κι' πεντέξ άπ' τ' γειτονιάμ
Πά πά πά ! Λιέει ού γιατρός
φέρτις λάχανα βρασμένα
κι' κουκιά μαγειρεμένα
μήν πάει κι' λσάξ και φάει κι' μένα.

Και στα «Μαντέματα», που σκαρώνανε τις μεγάλες νύχτες του χειμώνα, κλεισμένοι μες τα σπίτια τους, το ευτράπελο στοιχείο επικρατεί και σ' αυτά :

Άντερ.—άντερο τραβάει
κι' ή θοδώρα τραγουδάει.
Μά τον Άγιο Κωνσταντίνο
μάντεφέ το τ' είν' αúτινο.

(Πρόκειται για την καμπάνα που κτυπάει).

Δίνω—μίζω κουμπουρίζω
τήν κουμπάρα μου γεμίζω.
Δίνω μία μεσ' τά σκέλια
και πεθαίνω άπ' τά γέλια.

(Πρόκειται για τη διαδικασία του «μπελονιάσματος» του θελονιού).

Στή γιορτή του Κλήδωνα πάλι, όταν τα κορίτσα θγάζανε τά «ταξίματα» τραγουδώντας διάφορα τραγουδάκια, και σ'

αυτά το σατιρικό στοιχείο παίζει μεγάλο ρόλο :

Άπό μακριά μου φαίνεσαι
«χοντζές» με τά λουλούδια
κι' άπό κοντά μου κάζεσαι
τέντζερη με φασούλια.

Νά, τώρα, πως σατιρίσανε μια πληγή της μικρής έπαρχιακής κοινωνίας, το κουτσομπολιό :

Μωρή σαρθέλλα βρωμερή
σουπιά τηγανισμένη,
που κάθεσαι και περγελάς
τόν κόσμο που διαθαίνει.

Και τι να πει κανείς για τις πρεβεζάνικες Άποκριές. Εκεί είναι που ξεχειλίζει ή Πρεβεζάνικη Σάτιρα. Μά οι Άποκριές της Πρέβεζας πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο σοβαρής μελέτης άπό τους μελετητές της ιστορίας και της κοινωνικής ζωής του τόπου μας. Θα βρούν σ' αυτές άφθονο και πολύτιμο υλικό, να συμπληρώσουν τις γνώσεις τους για τον πολιτισμό της παλιής πρεβεζάνικης κοινωνίας.

Νά, ως τόσο, ένα άπό τά αυτοσχέδια άποκριάτικα τραγουδάκια :

Η πίττα πούφαγε ο σπανός
ήταν κολοκυθένια.
Τά χέρια που την πλάθανε
ήταν μαλαματένια.

Τέτοια τραγουδάκια αυτοσχεδιάζανε πάνω στα άποκριάτικα γλέντια τους οι Πρεβεζάνοι και τά συνώδευαν με τούτη την έπωδό.

Γιαέ—γιαέ—γιαέ
ο Μάνος πίν' καφέ
σουμάδα κι' άργιλέ.

Νά ακόμα ένα έπεισόδιο άποκριάτικο που δείχνει πως ή εύθυμη διάθεση δέν τους άφηνε και τις κακές στιγμές :

Κάθε χρόνο ή άποκριά έκλεινε τά Κούλουμα με παρέλαση των μασκαρεμένων, με επικεφαλής τον άρχηγό του Καρναβαλιού, μπρός άπό τους έπισήμους (Τούρκους και Έλληνες), που τους περιμένανε έξω άπό τό Διοικητήριο.

Εκείνη τη χρονιά άρχηγός του Καρ-

ναβαλιού ήταν ο μακαρίτης Λάμπης Χαϊνόπουλος (Σαλαώρας).

Ντυμένος "Οθωνας" άπάνω στ' άλογό του πήγαινε μπρός άπ' τή μασκαρεμένη φάλαγγα, που γύριζε άπό τά Κούλουμα. Σάν φθάσανε μπρός άπό τούς έπισήμους (τόν Τουρκο Πασσά, τόν Μητροπολίτη άείμνηστο Δωρόθεο, τούς δικαστάδες κλπ.) κάποιος φώναξε «Ζήτω ο Βασιλεύς Γεώργιος». Τό πλήθος, νομίζοντας πως φώναξε ο άρχηγός του, έπανέλαθε τήν κραυγή.

Ταράχθηκε ο Πασσάς, ταράχθηκε κι' ο Δεσπότης.

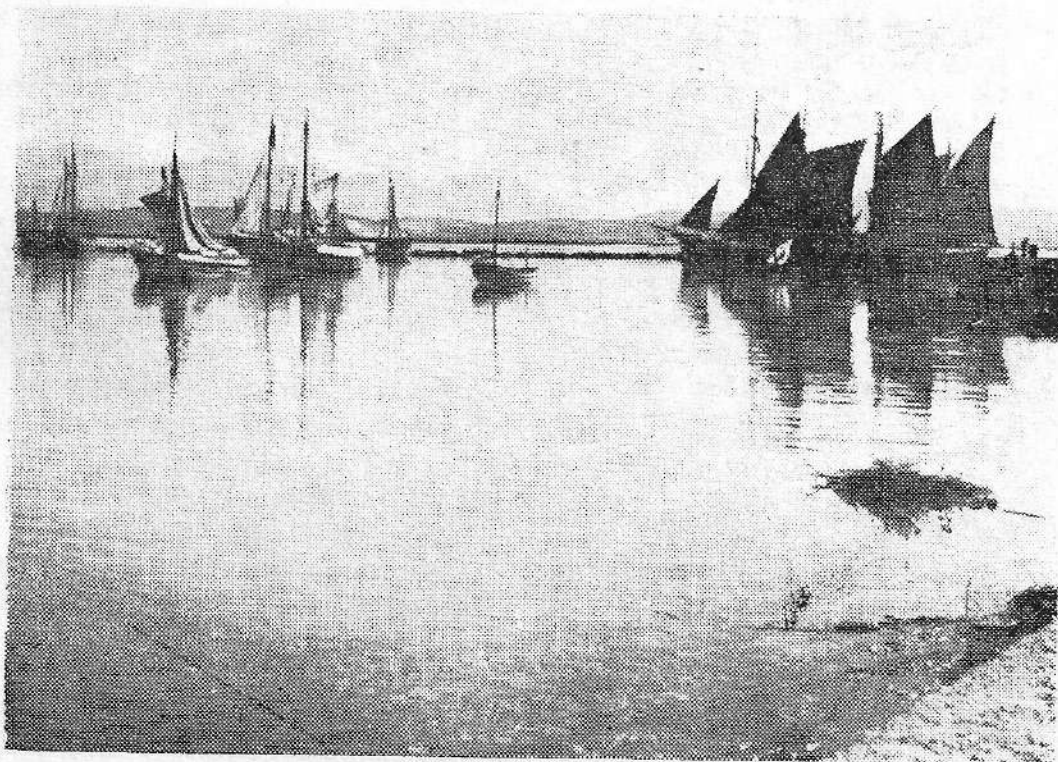
Μά ο Αρχικαρνάβαλος άποδείχθηκε σωστός άρχηγός εκείνη τήν άσχημη στιγμή. Ψύχραιμος, άτάραχος θρονιοφώνησε «Ζήτω ο κραταίος Μονάρχης μας Σουλτάν Άβδούλ Χαμίτ Χάν». Κι' έσωσε τήν κατάσταση. "Ωστόσο σε λίγο, όταν ή φά-

λαγγα έφτασε στη θρύση του "Αϊχαράλαμπου, που ήταν και ο τόπος τής διάλυσης, ο γιός του άρχηγού, ο μακαρίτης Σίμος Χαϊνόπουλος, σάλταρε πάνω στη θρύση και προσφώνησε μ' αυτούς τού στίχους τόν άρχηγό—πατέρα του:

Χαίρε Πρεσβέτης άρχηγέ
Μεγάλε στρατηλάτα.
Χαίρε που τά κατάφερες
και τάκαμες σαλάτα.

Τά παραπάνω τραγουδάκια και εοι γράφηκαν για σύνδεσή τους, δέν έχουν τήν άξίωτη ειδικής μελέτης. Δόθηκαν μικρή προσφορά, στόν μελλοντικό μελετητή τής παλιάς κοινωνικής ζωής του τόπου μας, με τήν έλπίδα πως θα του φανούν χρήσιμα.

ΕΡΑΝΙΣΤΗΣ

Λιμάνι Πρέβεζας